

Rend és Rendszer a Mindennapokban

Rendszerszemléletű COACHING,

avagy röviden:

RENDSZERCOACHING

1.

Ismerős fogalmak?

*Rend – rendszer – szervezés – vezetés – irányítás – controlling – vezérlés – szabályozás - ellenőrzés –
input – output – zavarjelek – automatika – robot – mesterséges intelligencia
Politikai – stratégiai – taktikai – operatív szint
Távközlés - információ – informatika – információ technológia - emberi kapcsolatok
Struktúra - statika –működés – dinamika
Terv – projekt - modell
Cél – feladat – eszköz
Vision – mission
Stb..*

Biztosan ismerős, hétköznapi, és gyakran használt fogalmak mindannyiunk számára.

De vajon egyformán is gondolkodunk róluk?
Nos, a legkevésbé sem!

Tanácsadó cégünk, a **Ziegler Consulting** egyik fő feladatának tekintjük, hogy a rendszerelmélet fogalmait, vívmányait, eredményeit, módszereit, definícióit, szabályait és törvényeit megmutassuk, ismertebbé tegyük, a szóhasználatot egységes értelmezésűvé tegyük és mindezzel elősegítsük a felismerést:

Bármely valós halmaz, amelyről rendszerelméleti alapon be tudjuk látni, hogy a feltételeknek megfelelően rendszernek tekinthető, mint például mozdony, atomerőmű, robot, amőba, ember, cég, család, ország, stb., az rendszerként is fog viselkedni, függetlenül attól, hogy ismerjük-e a rendszerelméleti szabályokat, vagy nem.

Ezért, ha szeretnénk valamely szinten harmóniában maradni magunkkal és a környezetünkkel, akkor járunk el helyesen, ha a rendszerelmélet szabályait, de legalább is azokat, amelyek a közvetlen környezetünként bennünket leginkább érintő komplex, működő rendszerekre vonatkoznak, megpróbáljuk minél alaposabban és teljesebben elsajátítani.

Ez a szándékunk több szakmai területen is megnyilvánul, amelyeket összefoglalóan így jelzünk:

Rend és Rendszer a Mindennapokban.

Rend és Rendszer a Mindennapokban

2.

Rendszerszemléletű COACHING, avagy röviden:

RENDSZERCOACHING

Rendszerirányú megközelítés

A Cég és a benne dolgozó Ember - komplex működő rendszerek, a rendszerelmélet legszigorúbb meghatározása szerint is.

Mind a Cég, mind az Ember szempontjából **optimális működést** akkor várhatunk el,

- ha rendszer mivoltukat megismerjük és tudomásul vesszük,
- és erre alapozva a rendszerelmélet, a rendszertudomány eredményeit figyelembe vesszük,
- és tudatosan alkalmazzuk is azokat a konkrét Cég, a konkrét Emberek rendszereinek összehangolása során.

Coaching irányú megközelítés

A **coaching** a HR terület - az elmúlt években elsősorban pszichológiai, szociológiai és részben még szélesebb társadalomtudományi alapokra épített - terméke, egy felismert szükség kielégítésére kialakult tevékenység megnevezése: a konkrét Munkatárs, a konkrét Ember képességeinek lehető legjobb kibontását segítő coach, (edző, tanácsadó, mentor, segítő, stb.) és a Munkatárs adott időszakra és adott feladatra, adott cél elérése érdekében szövetkezett együttműködése.

Szintézis:

Rendszerszemléletű coaching , azaz

RENDSZERCOACHING

Felismerésünk és ebből fakadó **innovációnk** a Ziegler Consulting tanácsadó cégnél **a fenti két terület újszerű összekapcsolása**, és alapvető újragondolása:

- A rendszerelmélet alapjai a mindennapi életben nagyon kevésbé ismertek, és még kevésbé alkalmazottak – pedig ha ismerjük azokat, ha nem, a rendszerek szabályai és törvényei ettől függetlenül érvényesek és hatnak a konkrét rendszerünkre, Cégünkre, a benne dolgozó Emberekre.

→ Ismerkedjünk meg a rendszerelmélettel és a rendszerszemlélettel.

- A rendszerelmélet a legtágabban értelmezhető rendszerezés és rendteremtés elmélete. Ha elfogadjuk, hogy Cég és Ember rendszerként működnek, és elfogadjuk, hogy mind a Cég, mind az Ember optimális működésének egyfajta alapvető rend a feltétele, akkor két, eddig nagyon távoleső fogalomként érzékelt, majdhogynem ellentétes érdekűnek tartott és eddig nagyon különböző módszerekkel (közgazdaságtan és szociológia, matematika és lélektan) kezelt egységben (Cég és Ember) **megtaláljuk azt a közös, és egzakt tudományos módszerekkel kezelhető alapot**, amire mindkettő egyenszilárdságúan és egyformán építhet, amikor az együttműködésüket definiálják.

→ alkalmazzuk a rendszerelméleti ismereteket és a rendszerszemléletet az Ember és környező nagyrendszere, a Cég rendszer(ek)re.

Rend és Rendszer a Mindennapokban

A **rendszer szemléletű coachingot**, vagy rövidebben, habár kissé pongyolán a **RENDSZERCOACHING-ot** e fenti két felismerésre alapozzuk:

Az egyedi Ember coachingját **az eddigi** pszichológiai, szociológiai és más társadalomtudományi **megközelítések helyett** – azok maximális tiszteletbentartása mellett - **a rendszertudomány** (rendszerelmélet és az arra alapozott gyakorlat együttese) **konkrét és mérnöki alapjaira, módszereire, szabályaira és törvényeire építjük fel**, és ezzel egy olyan **eszközt is** adunk a coachingban résztvevő Ember kezébe, amelyet azután az újabb megoldandó problémáira, saját szintjén, már **önállóan és eredményesen** tud alkalmazni.

3.

Hol van mindebben a Cég érdeke?

Miközben közösen rendet teremtünk, a coach és a coachingolt – éppen a rendszerelméletre alapozott rendszer szemléletű megközelítésből fakadóan automatikusan figyelembe vesszük a vizsgált rendszer (Ember) környezetét, és **optimalizáljuk a rendszer és az őt magában foglaló nagyrendszer(ek), pl. Cég, együttműködését.**

Ha az Ember rendszer kizárólag a Cég nagyrendszer része lenne, elméletileg akár 100%-osan is megvalósítható lenne a Cég célfüggvényének és az Ember "célfüggvényének" közös optimumát egy közös maximumban beállítani.

Mivel az Ember nemcsak a Cégben, hanem a családjában, baráti körében, hobbjában és még nagyszámú más nagyrendszerben is részes, ezért a Cég-célmaximum és az Ember-célmaximum nem esik egybe, de ezt a tényt pontosan felismerve és a rendszerelméleti ismerteinket alkalmazva, sokkal **megalapozottabban tudjuk a Cég-Ember eredményes együttműködést hosszú távra is biztosítani, mint bármely korábbi módszerrel.**

A rendszercoachingot végzett Munkatársak nemcsak sajátmaguk rendszerezettebbé tételére, illetve sajátmagukból kiindulva vizsgált környezetük rendszerezettebbé tételére válnak alkalmassá, hanem a Cég céljainak megvalósításában is minőségi különbséget jelent a rendszer szemlélet következetes alkalmazása:

A rendszerelméleti ismeretek és a ráépülő rendszer szemlélet velejárója és alapvető tulajdonsága, hogy mindazokat a környezeti, Céges részrendszereket, folyamatokat, amelyekben a Munkatársak részt vesznek, holisztikusan, egészükben kell szemlélni. A Munkatársak képessé válnak a számukra környezetként, nagyrendszerként jelentkező Cég szintjén megfogalmazott cél-feladat-eszköz sorozatot, stratégia-taktika-operatív működés láncot, saját közvetlen belső céljaiktól, szempontjaitól függetlenül is objektívan és megértéssel szemlélni és kezelni, és a valódi kapcsolódásokra, kölcsönhatásokra koncentráltan végezni munkájukat.

Rend és Rendszer a Mindennapokban

4.

Munkaterv javaslat

I. Rendszerelméleti alapok elsajátítása – 10-20 fős csoportokban, előadásos formában. A hasznosítható ismeretek elsajátítása érdekében két alternatív lehetőség választható: egy minimális 2x4 órás előadás alapszint, vagy egy preferált 5x4 órás középszint.

II. Középszinten a rendszerelméleti alapok saját rendszerekre való alkalmazása, minták, példák – gyakorlati interaktív foglalkozás során 5-10 fős csoportokban. Az előadásokhoz csatlakozóan 5x2 órában.

III. Az alapok és a gyakorlati példák megismerése után egyedi, személyre kialakított rendszercoaching foglalkozások. 1+1 fős csoportban: 1 coach és 1 Résztvevő. Személyenkénti időigény eltérő lehet, alapszinten szükséges minimum 2x2 óra, középszinten 3-5 x 2 óra/fő.

5.

Feltételek biztosítása

A rendszercoaching plenáris előadásait a Megbízó igénye szerint a Megbízó helységében, vagy a Ziegler Consulting oktatóbázisán lehet egyszerre 10-20 fős csoportok részére tartani.

A gyakorlati interaktív foglalkozások folytatólagosan tarthatók az előadások után, vagy külön napokat is lehet kijelölni.

A személyes rendszercoaching foglalkozásokat célszerű a Ziegler Consulting oktatóbázisának helységeiben tartani, a hatékonyság és személyes, bizalmas légkör kialakíthatóságának érdekében.

6.

Díjazás

A díjazás a Megbízóval kötött Megbízási Szerződés szerint történik. Eltérő rendelkezések hiányában a díjazás a közös előadásokon és a középszinten kapcsolódó gyakorlatokon a Ziegler Consulting Képzési Oktatási Díjaival, a személyes konzultációkon pedig a Személyes Közreműködői Díjtáblázatának alapidj értékeivel megegyezik.

Rend és Rendszer a Mindennapokban

Ziegler Éva:

A REND VILÁGA©

Kivonatok és részletek a szerző* azonos című készülő könyvéből

„Jöjj el szabadság! Te szűlj nekem rendet,
jó szóval oktasd, játszani is engedj
szép, komoly fiadat.”

/József Attila: Levegőt!/

„...Őseink hetvenötezer generációval
ezelőtt indították el ezt a programot. Mi
lehetünk azonban az elsők, akiknek a
komputer megszólal. ... Akik
meghallhatják Az Élet, A Mindenség, Meg
Minden Nagy Kérdésére a Választ.
- Valóban létezik Válasz? - Valóban
létezik válasz - erősítette meg Bölcs
Elme. ... – Igen???... – Negyvenkettő –
mondta Bölcs Elme végtelen méltósággal
és hidegvérrel.”

/Douglas Adams: Vendéglő a világ végén/

Rend és harmónia.

Mindenki számára fontos és pozitív érzést keltő fogalmak, már-már a boldogság fogalom előképei. Rend van, ha aminek helye van, azok a dolgok a helyükön vannak, és harmónia, ha aminek szépen működni kell, az összecsengően működik a környezetével.

De vajon mennyire objektívek ezek a fogalmaink?

Vajon azonosan gondolkodunk-e a rendről, a harmóniáról, ha jobban belelgondolunk? Nyilvánvalóan nem, hiszen, mint minden fogalom, ezek is szubjektívek. Ahány ember, annyiféle rendet érzünk rendnek, és annyiféle harmóniát harmóniának. Ezzel aztán nagyjából meg is békélünk – ha egyszer ezek a fogalmak szubjektívek, akkor a szubjektumunk, a személyes érzéseink és érzelmeink ellenőrzése alá vonjuk, ezek hatókörébe utaljuk a rend és harmónia megvalósítását és fenntartását is, mind magunkon belül, mind a környezetünkben. Ha pedig megbomlik a rend bennünk, vagy körülöttünk, akkor szubjektív irányból indított megoldásokat keresünk a helyreállításra is.

Elméletileg nem is tehetünk másként – hiszen benső világunkat és környezetünket egyaránt egy nagyon érzékeny és nagyon finom, de határozottan torziós tükrében szemléljük: tudatunk tükrében.

Ha tehát rendet szeretnénk magunkban és magunk körül, akkor nincs is másik helyes út, csak a szubjektív, az idealista megközelítésű?

Érezzük, „tudjuk”, hogy ez valahol nem stimmel. A világ körülöttünk és bennünk nagyon is valós, objektív részecskékből tevődik össze, amelyek tőlünk, a mi tudatunktól teljesen függetlenül léteznek, mozognak, engedelmeskednek a fizika törvényeinek. A valós világban létező rend és harmónia meglehetősen objektívnek és tőlünk függetlenül létezőnek látszik – a mi dolgunk ezt felismerni, és kinyitni a szemünket a megismerés érdekében. Rendkívül elnagyolt formában, de voltaképpen ez a materialista, realista világkép-megközelítés.

Ha a történelem filozófiai iskoláit, eléggé el nem ítéltető módon, egy hatalmas lépéssel átugorjuk, a pontos definíciókat a rövid megfogalmazhatóság érdekében kihagyjuk, és szinte végletekig egyszerűsítünk, akkor azt mondhatjuk: a materialista - realista ember magabiztosan tudja, hogy egy tőle független valós világban

Rend és Rendszer a Mindennapokban

él, annak részeként, míg az idealista erősen hiszi, hogy a világ rajta keresztül tükröződve létezik, csak annyira és csak olyan mértékben, amennyire a tudata azt tükrözni képes - tudata maga a világ, és tudatának létezése önmagában bizonyítéka egy talán örökre megismerhetetlen, de ránk mégis közvetlenül ható felsőbb hatalomnak.

Bizarr? A mai, hangsúlyozottan realista és anyagelvű világnézet korában sokaknak valóban bizarr.

De ami bizarrabb: ha jól belegondolunk, reális tudásunk pont annyira a tudatunkban képződő tükörcső kép a világról, mint az idealista hite szerinti világ képe – ha pontosan figyelünk, ugyanazt látjuk idealisták és realisták, csak teljesen másként éljük meg, és mást gondolunk róla.

És ami még bizarrabb: a realista és anyag/energia elvű, materialista tudomány, a saját objektív elvei alapján, élén a fizikával és a matematikával, napjainkban a kozmológia és a kvantumfizika olyan magaslataira és mélységeibe ért, ahol a realista világról alkotott korábbi jó kis objektív képünk, a térrel, idővel, létezéssel és nemlétezéssel, már egyáltalán nem érvényes.

Olyan „objektív”, ellenőrzött körülmények között végzett, megismételhető és azonos eredményt adó fizikai kísérleti jelenségeket vagyunk kénytelenek tudomásul venni, amelyek eddig csak az idealista megközelítésben, annak is inkább az ezotérikus ágaiban voltak csak elképzelhetőek.

Megjelentek a mikro ágon igazi nulla tömegű részecskék, fénysebességnél nagyobb sebességek, de megjelentek olyan kapcsolatok két egyszerre született részecske között, amelyek bármely távolság esetében is nulla időt igényelnek a két részecske közti információcseréhez. A makro ágon megjelentek mindent elnyelő fekete lyukak, amelyekről egy dolgot tudhattunk biztosan: hogy az anyag/energia/információ áramlása egyirányú beléjük, így ha van egyáltalán túloldaluk, akkor az a végük nem a mi világegyetemünkben van –mostanában meg azt tanuljuk, hogy mégiscsak van visszaáramlás felőlük, de információ nélkül. Ezzel kézenfogva eltűntek viszont alapkövek: nem biztos, hogy három térdimenzióban élünk, nem biztos, hogy telik az idő, még az sem biztos, hogy van egyáltalán. Csak az biztos, hogy ha van is, nem olyan.

A XIX. század végére eltűnt a világegyetem teremtett keletkezésének és majdani végítéletbeli végének bizonyossága, felcserélve azt egy végtelenül végtelen univerzum modelljére. Majd a XX. század első felére, mire ezt valahogy megszoktuk, eltűnt a kezdet és vég nélküli végtelen világegyetem materialista képe is, helyt adva mégis a keletkezésnek, a Nagy Bummnak, közepén viszont egy saját világegyetemünkbe nem tartozó, nulla méretű és végtelen terjedelmű szingularitással és a véget illetően a világbeli anyagmennyiségtől függően gyökeresen eltérő megoldási variánsokkal. Mire megemésztettük ezt a képet is, éppen most tesznek erős kísérletet komoly tudósok, hogy ezt is eltüntessék a kozmológia színpadáról, mert már erős a gyanú, hogy mégiscsak volt terjedelme és ezáltal valós kezdete annak kicsi valaminek, amiből felfúvódtunk. De mielőtt megőrülhetnénk, hogy ezek szerint valamilyen módon zárt világnak van, már ki is feslett a tudomány szövete egy másik területen, és megszökni látszik a komplett időfogalom, miközben ezzel összefüggésben némely tudósok egy többszörös, meglehetősen végtelenül többszörös világegyetem dinamikus képét rajzolják elénk, mások egy 10, vagy 26 dimenziós világmódell elemi apró húrjainak rezgésére építkeznek.

A fizika forrong – és olyan ajtókat nyitogat, amelyekről még nem tudjuk, hogy a mindent megmagyarázó tudás központi csarnokának bejáratai-e, vagy a Mindenható előszobájának ajtai, vagy éppen Pandora szelencéjét fessegetjük.

És ebben a világban szeretnénk mégis kapaszkodót.

Szeretnénk valahogyan műszaki, fizikai diplomák, matematikai, ismeretelméleti és filozófiai doktorátusok nélkül is egészséges lehetőséghez jutni, a magunk szintjén teljes képet kapni a világról, legalábbis annak számunkra fontos szeletéről. Szeretnénk a világ végső értelmezésének kényszere, és az idealizmus /materializmus közti kötelező választás kényszere nélkül, szabadon választott rendet és harmóniát teremteni magunkban és magunk körül.

Ugorjunk hát egy hatalmasat ismét: a mikro és makro világból emberi léptékre, a mindennapi létünkre.

Rend és Rendszer a Mindennapokban

Van egy olyan fiatal, szintetizáló típusú tudomány, amely nem kapott az elmúlt évtizedekben reflektorfényt, művelői nem aspirálhatnak Nobel díjra, eredményeit és módszereit szűkebb műszaki és gazdaságmérnöki körökön kívül kevesen ismerik – és látszólag bonyolult matematikai ismereteket igénylő volta miatt még kevesebben értik és használják.

Pedig ez a tudomány képes még egyfajta csodatételre is – képes bármely kaotikus és entropikus körülmények között is a rendezésre, rendszerezésre, a rendteremtésre. Mégpedig azért, mert ez a tárgya, és ez a dolga.

Most kéne ezt a tudományt megnevezni, mert minden további gondolatot erre fogunk alapozni – és íme az első nehézség: még nincs igazán jó és jellemző neve sem! Óvatosan merem csak leírni: arra a tudományra gondolok, ami abból lett, és még ezután lesz csak igazán, amit kezdetben leginkább **rendszerelméletnek** neveztek....

Ha pontosak akarunk lenni, akkor **rendszer tudomány**nak kell neveznünk – a rendszerekről szóló emelet és a gyakorlat együttesének. Ez csak annyiban sántít, hogy ez a tudomány - a máris rendkívül kiterjedt körvonalai és a társtudományokkal való komplex kapcsolata ellenére - még csak a kezdeteknél tart. Nem tekinthetjük sem zártnak, sem teljesnek, sem véglegesnek. (Emiatt többek szerint még tudomány sem...)

Ha viszont nem akarjuk ezzel a megnevezéssel, - amelyről alig hallottunk, de azt azért tudjuk, hogy villamosmérnökök és matematikusok bicskája is könnyen beletörik a komplex matematikai háttérébe, valamint hogy a szervezésnek, irányításnak, szabályozáselméletnek és automatikának rokona, és az informatika, valamint a mesterséges intelligencia szülőatyja – no, ha nem akarjuk mindezzel elriasztani pont azokat, akiknek ezt a diszciplínát segítségül hívva egyszerűen megfogalmazott módszertant és használható mindennapi eszközt kívánunk nyújtani, → mit tegyünk?

Nevezhetjük *rendtudománynak*, vagy a *mindennapok rendszerezésének*. Tekinthezünk rá, mint speciális módszerekkel dolgozó *rendszer szemléletre* a hétköznapi élet feladatainak, problémáinak megoldásában. Mindez igaz rá.

Vagy maradjunk mégis a **rendszer tudomány** kifejezésnél, mert éppen ez az, amit meg szeretnénk mutatni: a rendszer tudomány valamennyi tudásunkat és a világunk valamennyi szintjét fűzi egységes szemléletű szerkezetbe, kezelhető és világos képletet kínálva bárki számára az őt érdeklő részletezési szinten, a legmélyebbtől a legmagasabbig, és bárki számára a saját tudásszintjének legmegfelelőbb módszereket adva.

Ahhoz viszont, hogy ezeket a módszereket megismerhessük és alapfokon használni is tudjuk, meg kell tanulnunk bizonyos alapfogalmakat, jelkészletet, alapmodelleket. Erről szólnak a következő fejezetek. Ezután viszont mindenki a maga igénye szerint léphet tovább, és fedezhet fel egyre tágabb és tágabb körökben, egyre magasabb szinten az analógiákat, tanulhat meg egyre összetettebb társtudományokbeli segédeszközöket, és építhet saját maga számára a megtanult módszerekkel egyre pontosabb megoldásokat.

Míg egy napon akár meglepődve és örömmel látjuk, hogy egy asztalnál ülünk – és értjük őket! - egy fizikussal és egy csillagással, akik egy matematikust hergelnek éppen a világegyetem végső egyenletének megoldásáért, amely egyébként, mint azt Douglas Adamstól már oly jól tudjuk, pontosan negyvenkettő☺

Nos, vágjunk bele!

Budapest, 2007.március 05.

Ziegler Éva

* A szerző irányítástechnikai és rendszerszervező szakmérnök.